

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Vtrum Intellectus perfectior cum Æquali Lumine Gloriæ
perfectiorem producat Visionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTROVERSIA III.

*Utrum Intellectus perfectior cum aequali
Lumine Gloriam perfectiorem producat
Visionem.*

157. **N**on est quæstio de majore perfectione, quæ unice provenit ex eo, quod cognitio Angelica intrinsecè respiciat nobiliorem intellectum, hæc enim major perfectio quoad præsentem quæstionem est purè materialis & impertinens, quia non confert meliorem formaliter cognoscendi & representandi modum, sicut, licet Visio oculi humani procedat à meliore & perfectiore anima, non propterea est ejus representandi modus formaliter melior visionem lyncis, procedente ex anima imperfectiore. Certè hanc majorem perfectionem habet etiam cognitio Angelica naturalis & enigmatica quam habet de Deo, quæ tamen est incomparabiliter imperfectior in modo representandi quàm sit Visio beata hominis.

158. Quæritur ergo, an quemadmodum idem sigillum impressum auro & argento, non facit figuram elegantiorum in auro quàm in argento, licet sit materialiter perfectior, ob majorem perfectionem subjecti, ita etiam Visio beata elicit ab Angelo habente lumen gloriæ ut quatuor, non magis delectet seu beatificet, quàm Visio elicit ab homine habente itidem lumen ut quatuor.

159. Dicendum est, Visiones has futuras esse formaliter æquales, non obstante Intellectuum inæqualitate, si lumen gloriæ sit ejusdem rationis. Ita cum S. Thoma Theologi communiter, contra Scotistas, Molin, Herize, Ripaldam. Probari potest Conclusio. 1. à posteriori. Ex opposita sententia sequeretur, Angelum habentem æqualia merita, adeoque æqualem gratiam habitualement, & æquale lumen gloriæ, cum Angelo inferiore vel homine, fore tamen beatiorum, proveniente nimirum majore beatitudine ex nobilioris intellectus influxu: consequens reputatur ab omnibus absurdum, quia gradus beatitudinis mensuratur juxta merita cujusque 2. ad Cor. 9. *Qui parè seminatur, parè & metet.* & Tridentinum Concilium sess. 6. c. 16. & can. 32. tribuit augmentum gloriæ meritis. Ergo &c.

160. Respondet Molina, in eo casu Deum vel fortius elevaturum imperfectiorem intellectum, vel remissiùs, quàm naturaliter peteret, intellectum Angeli, & sic compensatum iri excessum intellectus Angelici, & omnia reductum iri ad æqualitatem.

Sed contra. Vel hæc major minorve confortatio fieret per augmentum luminis gloriæ, ejusve diminutionem, vel per extrinsecum concursum; neutrum dici potest: non primum; sequeretur enim, quod quantitas luminis non commensuraretur Gratiæ habituali, sed vel esset major in homine, vel minor in Angelo, quod dici non debet. Non secundum: quia defacto nunquam Deus

supplet defectum luminis, neque etiam denegat lumini existenti suum debitum concursum, quod tamen juxta responsum datam à P. Molina deberet omnino fieri.

Probatur Conclusio. 2. & à priori. Ad hoc ut major nobilitas intellectus Angelici cum æquali lumine conduceret ad clariorem & beatiorum visionem, necesse esset, ut ex natura sua haberet majorem proportionem ad videndum Deum, quàm habeat intellectus humanus: atqui non habet: Ergo &c. Major est adversariorum. Minor probatur. Angelus naturaliter tam parum potest videre Deum, quàm potest homo. ergo ex natura sua non habet majorem proportionem cum visione Dei quàm habet homo. Probatur Consequens. Tota enim proportio intellectus Angelici consistit in hoc, quod Angelus sit substantia intellectualis, & ideo capax denominationis provenientis à Visione, videlicet: *esse intelligentem*: & in elevatione hæc sola proportio attenditur: atqui etiam homo est substantia intellectualis, & non est excogitabilis ullus excessus beatitudinis in Angelo, cujus non sit capax homo, præcisè ex eo, quod sit substantia intellectualis: ergo non est minor proportio in homine, quàm in Angelo.

161. Confirmatur, & declaratur ampliùs, quâ ratione id, quo intellectus Angelicus excedit intellectum humanum, nihil omnino serviat ad producendam meliorem visionem cæteris paribus. Ille enim excessus consistit unice in hoc, quod Angelus possit Deum naturaliter cognoscere per medium seu anigma nobilius, nempe minùs materiale: atqui visio nihil habet enigmatica cognitionis, & propter hoc ipsum excedit vires naturæ Angelicæ: ergo excessus intellectus Angelici supra humanum, nihil facit ad producendam visionem magis beatificantem. Quemadmodum si aqua & oleum elevarentur in sacramentis ad producendam gratiam, oleum non produceret perfectiorem gratiam ex eo, quod naturaliter possit producere nobiliorem effectum, quod est exemplum Card. de Lugo.

162. Obijcies. Species naturales intellectuales elevantur ad actum fidei supernaturalem; atqui species meliores & clariores cum æquali habitu elevante generant clariorem actum fidei in homine docto, quàm species incultæ & confusæ in puero vel rustico: ergo eodem modo philosophandum est de intellectu nobiliore, elevato ab habitu æquali, quia tam species quàm intellectus sunt naturalia principia, quæ egent elevatione. Hoc argumento teritur P. Aldrete, censuit, admittendam esse aliam specialem extrinsecam elevationem, ultra elevationem intrinsecam quæ fit per habitum. Aliter tamen Respondeo, Negando consequentiam & paritatem. Nam actus fidei est enigmaticus tam in docto quàm in indocto; species autem naturales clariores habent ex se & independenter ab omni elevatione, majorem proportionem cum meliore actu enigmatico quantumvis supernaturali, quàm species incultæ & confusæ, sicut actus naturalis

naturalis quem beneficio earundem specierum elicit homo, habet similitudinem in modo representandi cum actu fidei supernaturali. Quando ergo species eleuantur ad producendum actum supernaturalem, eleuantur secundum totam suam proportionem, & non precise ut sunt species talis objecti, præscindendo ab obscuritate & claritate. ergo propter maiorem claritatem eleuantur ad clariorem & meliorem actum fidei ænigmaticum.

163. Declarat hoc Cardinalis de Lugo exemplo duorum calamorum, quorum vnus sit altero politior; si Deus ambos eleuaret ad producendos characteres aureos supernaturales, ille calamus formaret elegantiores, qui esset politior, quia ex sua naturali figura habet maiorem proportionem ad pulchriores characteres tam naturales quam supernaturales, quia hi essent inter se similes in figura.

CONTROVERSIA IV.

Virum Diversitas Visionum proximè proveniat à diversitate luminis Gloriæ, vel potius à determinatione objecti.

164. Conveniunt Theologi 1. Intensionem luminis gloriæ commensurari intensionem Gratiæ habitualis, utpote quæ est radix & semen habituum supernaturalium.

165. Conveniunt 2. Intensionem Visionis (si tamen detur vera intensio in Visione beatifica, quæ constet distinctione graduum, quod meo iudicio rectius negatur à Derkennis & Esparza) etiam commensurari intensionem luminis gloriæ: Monet quidem Arriaga, hoc esse intelligendum: *Ceteris paribus*: fieri enim posse existimat, ut propter circumstantias extrinsecas necesse sit visionem esse remissiorem, quàm sit lumen: v. g. si ad aliquis Sancti statum pertineat videre multas creaturas, talis enim, ne excedat alium in sanctitate æqualem, debet remissiùs videre, quàm alter, cui est in intensione luminis æqualis. Mihi tamen hæc exceptio non placet. Nam aliunde quàm à variatione intensionis potest illorum beatitudo ad æqualitatem reduci, v. g. si alter videat cum maiore prædicatorum discretione, vel videat pauciores quidem, sed perfectiores creaturas: vel denique si dicatur, creaturas existentes non videri in Deo tanquam in medio per ipsam Visionem beatificantem, sed per aliam annexam, quæ sit evidentia in ætèrante, & habeat pro motivo formali revelationem Dei evidenter cognitam, prout docet Card. Pallavicinus. 1. p. c. 31. n. 233. Ratio autem à priori est, quia Lumen & Intellectus eliciunt Visionem necessariò, & agunt quantum possunt, nec fatigantur multitudine objectorum, ita ut ab intensione impediuntur, prout contingit in cognitione abstractiva: ergo si in Visione dantur gradus Intensionis, tot gradus producuntur, quot ex natura principij produci possunt, & quidem circa omnia quæ videntur.

166. Conveniunt 3. Aliquam saltem determinationem provenire à lumine gloriæ: quia maior vel minor luminis intensio exigit magis minusve perfectam visionem, alioquin frustranea esset maior intensio gratiæ & luminis, si non tribuerent maiorem beatitudinem radicalem.

Dubium ergo superest, an lumen gloriæ quod est in S. Petro, ex: gr. sit ex intrinseco prædicato determinatum, ut producat Visionem de his determinatè objectis, cum hac determinatè claritate; verbo, ut videantur in Deo hæc & non aliæ creaturæ: vel potius, an sit ex se indifferens ad has æque ac alias, adeoque ejusdem prorsus rationis in omnibus beatis; sicut habitus Fidei est indifferens ad quamlibet & cujuscunque objecti revelationem, & habitus charitatis est indifferens ad has vel illas creaturas amandas propter Deum, sicque determinatio vltima proveniat à concursu objecti.

167. Cardinalis de Lugo in MS. cum Fasolo & quibusdam alijs, docet, à lumine gloriæ provenire vltimam determinationem. Alij tamen communius, Arrubal, Martinonius, Comptonius disp. 18. s. 5. n. 5. Quiros disp. 32. s. 2. n. 7. Derkennis c. 11. n. 126. Aldrete l. c. oppositum potius supponunt quàm probant; voluntque vltimam determinationem provenire ab objecto: Deo scilicet, liberè determinante ad videndas has potius quàm illas creaturas.

168. Hæc opinio, in quam magis propendeo, probari potest à paritate aliorum habituum, ut Fidei, Charitatis, aliorumque, qui in hoc differunt ab habitibus acquisitis, quod isti sint limitati ad objectum illorum actuum à quibus generantur; habitus autem infusi sint potius instar potentiarum vniuersalium & determinabilium ab objecto. atqui lumen gloriæ succedit Fidei, quæ evacuat in patria: ergo videtur parem vniuersalitatem habere. Confirmatur ex supra dictis. Quia lumen gloriæ non potest excludere concursum immediatum Dei, qui est objectum Visionis. atqui, quodcumque objecti immediatus concursus, quocumque titulo, est necessarius, tunc connaturalius est, ut vltima determinatio proveniat ab objecto: ergo idem dicendum erit de objecto Visionis Dei.

169. Obijcies. Visio quam beatus accipit ab initio, nunquam per totam æternitatem variatur: ergo si lumen gloriæ haberet virtutem ad visionem aliorum objectorum producendam, illa virtutis amplitudo esset per totam æternitatem otiosa: ergo cum non implicet lumen gloriæ ita determinatum ad hanc speciem visionem eliciendam, rectius dicitur defacto tale produci.

170. R. Cum adversarij fateantur esse possibile lumen gloriæ cum illa amplitudine & indifferencia virtutis, connaturalius est illud defacto produci, ut scilicet objecto reseruetur vltima determinatio, quæ connaturalius debetur objecto, quàm principio efficienti.

171. Quod autem illa amplitudo reddatur quoad alias posibles visiones otiosa, provenit ab extrinseco, quod non est inconueniens. Nam